

Consultatieverslag wetsvoorstel wijziging Wet Bibob tweede tranche

Hieronder volgt het verslag van de (internet)consultatie, zoals tevens gepubliceerd in de memorie van toelichting (Kamerstukken II 2020/21, 35764, nr. 3)

10. Consultatie

10.1 Inleiding

Voor de verkenning naar een tweede tranche van Bibob-wetgeving hebben verschillende (werk)sessies plaatsgevonden met onder meer gemeenten, provincies, de RIEC's en het LIEC, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Financiën, de Belastingdienst, politie, de VNG en de Unie van Waterschappen en het LBB. In deze verkenning is ook de aangenomen motie van het Tweede Kamerlid Kuiken¹ betrokken inzake de onderlinge informatiedeling tussen bestuursorganen.

Dit wetsvoorstel stond open voor (internet)consultatie van 19 december 2019 tot 1 maart 2020. Er zijn 11 reacties ontvangen van organisaties, namelijk van de Autoriteit persoonsgegevens, G4 en B5, de commissarissen van de Koning (hierna: cdK's), de Unie van Waterschappen, Bureau Regioburgemeesters, RIEC-LIEC, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR), VNG, VAN Kansspelen brancheorganisatie (hierna: VAN Kansspelen), twee advocatenkantoren, en daarnaast drie reacties van burgers. Daarnaast heeft het Adviescollege Toetsing Regeldruk laten weten geen formeel advies uit te brengen. De ATR deelt de analyse en conclusie dat er slechts zeer beperkte gevolgen voor de regeldruk zijn. Het advies van de Autoriteit persoonsgegevens komt aan de orde in een afzonderlijke paragraaf.

Het algemene beeld uit de consultatie is dat het wetsvoorstel wordt gezien als een duidelijke verbetering van de mogelijkheden om de eigen integriteit te waarborgen.

Hieronder is de volgorde van paragraaf 2 tot en met 8 van deze memorie van toelichting aangehouden.

De opmerkingen die zijn gemaakt in de consultatie over de wetswijziging eerste tranche, en die zonder toelichting zijn herhaald in de onderhavige consultatie, zijn reeds besproken in de consultatieparagraaf van de memorie van toelichting bij de wetswijziging eerste tranche.²

10.2 Informatieverstrekking over gevaarsconclusies

VAN Kansspelen verzoekt om het melden van gevaarsconclusies pas verplicht te stellen zodra het oordeel dat daar mede op is gebaseerd, onherroepelijk is geworden. Mocht niet voor die optie worden gekozen, dan adviseert VAN Kansspelen om te verplichten dat zowel het feit dat een beroepsprocedure is ingesteld als de uiteindelijke uitkomst van de bestuurlijke procedure moet worden gemeld.

Inderdaad kan het (soms) voorkomen dat gevaarsconclusies als resultaat van bezwaar- en beroepsprocedures feitelijk worden "ingetrokken", bijvoorbeeld als degene die bijdroeg aan de gevaarsconclusie, is vrijgesproken. In het wetsvoorstel is daarom toegevoegd dat eventuele correcties van de gevaarsconclusie onverwijld moeten worden doorgegeven, teneinde deze te kunnen registreren. Dit is expliciet in de tekst van artikel 7a, zevende lid, toegevoegd. De

¹ Kamerstukken II 2017/18, 29911, nr. 184.

² Het betreft de opmerkingen inzake ontwikkelingsmaatschappijen (MvT 1^e tranche, p. 11, 1^e alinea), opschorten beslistermijn eigen onderzoek (idem, p. 14, 2^e alinea), gegevensuitwisseling met andere EU-lidstaten (p. 11, 3^e alinea), buitenbehandelingstelling adviesaanvragen LBB (p. 13, 2^e alinea), sponsoring en evenementenvergunningen buiten inrichtingen (p. 10, halverwege). De opmerking over de "Voorgenomen overdrachten van omgevingsvergunningen" is besproken in de gelijknamige paragraaf van de Kamerbrief 2^e tranche (Kamerstukken II 2018/19, 31109, nr. 27, p. 6).

registratie van de gevaarsconclusie is in een dergelijk geval immers niet meer terecht en draagt dan niet bij aan de beoogde signaalfunctie.

Informatieverstrekking over conclusies inzake 'geen gebleken gevaar'

In een anonieme consultatiereactie wordt verzocht om een verdere verruiming van de voorgestelde bevoegdheden, door ook informatieverstrekking over de conclusie dat geen gevaar is gebleken in de Bibob-procedure, mogelijk te maken. De achterliggende gedachte is dat een ander bestuursorgaan in de toekomst uit deze informatie de conclusie kan trekken dat een betrokkene geen risico vormt en dat dat bestuursorgaan derhalve geen Bibob-onderzoek hoeft uit te voeren. Dit is echter geen juiste gevolgtrekking. Het feit dat eerder geen gevaar is gebleken, levert niet automatisch een inwilligingsgrond op. Het is immers mogelijk dat gevaar onlangs is ontstaan of is gebleken, of dat de omstandigheden gewijzigd en daarmee niet vergelijkbaar zijn. Wanneer conclusies inzake geen gebleken gevaar onder het nieuwe artikel 11a ook zouden moeten worden geregistreerd, zou dit – zeker in de gevallen van eigen onderzoek door het bestuursorgaan – zeer veel extra registraties opleveren. Dit impliceert immers dat elk subject dat is onderzocht en niet tot een gevaar heeft geleid toch geregistreerd zou moeten worden. Gelet op het doel om een signaalfunctie inzake gevaren te regelen en gelet op de verplichting uit de AVG om niet meer persoonsgegevens te verwerken dan voor het doel noodzakelijk is, wordt de suggestie om conclusies inzake geen gevaar te registreren, niet overgenomen.

Redelijk vermoeden dat sprake is van 'verdachte terugtrekking'

Van Ardenne & Crince le Roy Advocaten N.V. heeft verzocht om de term "redelijk vermoeden" te verduidelijken en toe te lichten.

Van een redelijk vermoeden dat sprake is van een 'verdachte terugtrekking' uit een procedure waarin de Wet Bibob wordt toegepast, kan sprake zijn als de terugtrekking bijvoorbeeld plaatsvindt nadat het Bibob-onderzoek gestart is, of na het stellen van aanvullende vragen aan de betrokkene, en er geen duidelijke reden gegeven wordt voor de terugtrekking. Het enkele feit dat de betrokkene zich terugtrekt uit de procedure nadat een Bibob-onderzoek gestart is, vormt nog geen aanleiding om te spreken van een 'verdachte terugtrekking'. Er moet daarnaast in alle gevallen ook sprake zijn van het ontbreken van een duidelijke, legitieme reden voor de terugtrekking. Legitieme redenen kunnen bedrijfseconomische ontwikkelingen of omstandigheden in de persoonlijke levenssfeer zijn. Overigens heeft een melding van een dergelijk vermoeden slechts een signaalfunctie naar een ander bestuursorgaan (waar de betrokkene een aanvraag ingediend heeft) dat het in de rede ligt om een Bibob-onderzoek te starten. Ook zonder een melding bij het LBB zou een dergelijke aanvraag in bepaalde gevallen tot een Bibob-onderzoek kunnen leiden. Een melding vergroot de kans om onderwerp van een Bibob-onderzoek te worden.

10.3 Tipbevoegdheid tussen bestuursorganen

Tipbevoegdheid algemeen

Zowel de NVvR als VAN Kansspelen vinden het niet duidelijk hoe een overheidsinstantie die over relevante gevaarssignalen beschikt weet welke andere bestuursorganen getipt zouden moeten worden. Het verzoek is om nader te specificeren in welke omstandigheden van de tipbevoegdheid gebruik mag worden gemaakt en in de richting van welke instanties.

Er mag gebruik gemaakt worden van de tipbevoegdheid wanneer er een sterk vermoeden bestaat dat criminelen betrokken zijn bij een onderneming en die onderneming een vergunning (die onder de werking van de Wet Bibob valt) heeft of heeft aangevraagd bij een ander bestuursorgaan of een andere rechtsverhouding wil aangaan of is aangegaan met een ander bestuursorgaan. Een voorbeeld: een gemeente doet naar aanleiding van signalen, bijvoorbeeld de grote hoeveelheid bestuurlijke boetes die de betrokkene op zijn naam heeft of mediaberichten over mogelijke betrokkenheid bij criminele activiteiten, onderzoek naar een betrokkene en relevante derden uit het zakelijke netwerk van de betrokkene en weet door het raadplegen van open bronnen, bijvoorbeeld mediaberichten, dat dezelfde betrokkene ook een vergunning in een andere gemeente heeft gevraagd. In deze situatie kan de ene gemeente de andere gemeente tippen over de wenselijkheid om eigen onderzoek te doen naar de betrokkene.

Proportionaliteit tipbevoegdheid

Van Ardenne & Crince le Roy Advocaten N.V. acht het onvoldoende gemotiveerd dat het afgeven van een 'enkel' waarschuwend geluid aan een ander bestuursorgaan voldoende is om de inbreuk die een tip met zich brengt op onder meer de geheimhouding te kunnen dragen.

Deze bevoegdheid wordt alleen dan gebruikt indien de tipgever beschikt over gegevens die erop duiden dat een betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten of tot overtredingen waarvoor bestuurlijke boetes kunnen worden opgelegd die reeds gepleegd zijn of, naar redelijkerwijs op grond van feiten of omstandigheden kan worden vermoed, gepleegd zullen worden. Omdat deze tipbevoegdheid ook ten aanzien van derden kan worden gebruikt, wordt voorkomen dat het bestuursorgaan ongewild criminaliteit faciliteert. Bij de tipfunctie van bestuursorganen is uitsluitend sprake van het erop wijzen dat toepassing van de Wet Bibob aangewezen is, onder vermelding van een partij die direct betrokken is bij de vergunning of andere beschikking waar het om gaat. Gelet op het voorgaande voldoet het gekozen instrument aan de proportionaliteitseisen.

10.4 Onderlinge inhoudelijke informatieverstrekking tussen bestuursorganen

De G4 en B5 hebben aangegeven dat het wenselijk is dat bestuursorganen onderling informatie over *alle* Bibob-relaties kunnen delen. In reactie hierop wordt opgemerkt, dat het voldoende wordt geacht dat bestuursorganen onderling informatie kunnen delen over de betrokkene, de leidinggevende van betrokkene, de zeggenschaphebbende over betrokkene, de vermogensverschaffer van betrokkene, degene die als leidinggevende, beheerder, bedrijfsleider of vervoersmanager is of zal worden vermeld op de beschikking die is aangevraagd of is gegeven en degene die redelijkerwijs met betrokkene gelijk kan worden gesteld op grond van zijn feitelijke invloed op de betrokkene. Hieronder is ook de 'achterman' uit een stromanconstructie begrepen, zodat een effectieve informatieverstrekking over stromanconstructies mogelijk is. Het voorstel van de G4 en B5 zou betekenen dat de onderlinge gegevensverstrekking ook mogelijk wordt gemaakt inzake (andere) personen die in een zakelijk samenwerkingsverband staan tot betrokkene, maar daarvoor is de noodzaak niet gebleken. Mede om te voorkomen dat voor bestuursorganen niet scherp genoeg is vast te stellen van welke personen eerdere gevaarsconclusies mogen worden opgevraagd en verstrekt, wordt voorgesteld om de bepaling over onderlinge inhoudelijke gegevensverstrekking niet uit te breiden met het zakelijk samenwerkingsverband als zodanig.

Voorspelbaarheid toepassing wettelijke bepaling

De NVvR vraagt om in de toelichting te verduidelijken of is voldaan aan de eis dat voorspelbaar moet zijn hoe een wettelijke bepaling precies zal worden toegepast. Door het opnemen van de vier vereisten voor onderlinge gegevensverstrekking tussen bestuursorganen in artikel 28, tweede lid, onder m, is hieraan naar ons oordeel in voldoende mate voldaan. Zo is één van de voorwaarden dat moet zijn gebleken dat het ontvangende bestuursorgaan eigen onderzoek verricht naar dezelfde persoon die het verstrekende bestuursorgaan heeft onderzocht. Dit moet zijn gebleken uit een 11a-bericht of een tip, of in RIEC-verband. Hiermee is voorzienbaar welke situaties de aanleiding kunnen zijn voor de onderlinge gegevensverstrekking.

Grotere rol LBB

Zowel de NVvR als Van Ardenne & Crince le Roy Advocaten N.V. zien een risico op ongerichte verspreiding van informatie. Van Ardenne & Crince le Roy Advocaten N.V. beveelt een toetsingsinstrument aan, de NVvR meent dat dit kan worden ondervangen door het LBB een grotere rol te geven. Concreet zou alle informatieverstrekking tussen bestuursorganen (met uitzondering van de officier van justitie) met betrekking tot de uitvoering van deze wet via het LBB moeten lopen. Het LBB zou informatie moeten beoordelen op betrouwbaarheid en rechtmatigheid en moeten beoordelen of er voldoende grond is om concrete gegevens aan een andere overheidsinstantie te verstrekken.

Door in het wetsvoorstel onderlinge informatiedeling tussen bestuursorganen te beperken tot gegevens die het ontvangende bestuursorgaan anders via de oorspronkelijke informatiebron zou

ontvangen,³ wordt onbeperkte en overmatige informatiedeling voorkomen. Het voorstel om de onderlinge informatieverstrekking tussen bestuursorganen via het LBB te laten lopen, is daarom niet nodig en gaat bovendien in tegen het idee van deze wet in het algemeen en onderhavige wijziging in het bijzonder, waarmee wordt beoogd om bestuursorganen meer mogelijkheden en bevoegdheden te geven om de eigen integriteit te waarborgen. De onderlinge, decentrale informatie-uitwisseling over gegevens uit Bibob-dossiers in plaats van een vorm van centrale informatie-uitwisseling draagt bij aan dataminimalisatie. De verstrekking van de dossiers behoeft niet via een centrale organisatie plaats te vinden, maar kan tussen twee bestuursorganen onderling plaatsvinden. Het toevoegen van een centrale, extra partij zou een 'informatieketen' doen ontstaan, wat niet bijdraagt aan dataminimalisatie.

In het licht van proportionaliteit wordt nog opgemerkt dat het ontvangende bestuursorgaan nooit een vergunning zou kunnen weigeren louter op grond van de ontvangen informatie. Het zal altijd zelf ook een onderzoek moeten instellen, waarbij de ontvangen informatie behulpzaam kan zijn.

10.5 Uitbreidingen bevoegdheden eigen onderzoek door bestuursorganen

Verstrekking politiegegevens over derden

Door onder meer de G4 en B5 is, net als in de consultatiereactie over de wetswijziging eerste tranche, de wens geuit om bij het eigen onderzoek politiegegevens over derden te kunnen opvragen, dat wil zeggen de Bibob-relaties van betrokkene. Het huidige Besluit politiegegevens bevat namelijk alleen een bevoegdheid tot verstrekking van politiegegevens over de betrokkene en zijn eventuele bestuurder (artikel 4:3, eerste lid, onder I).

Volgens de parlementaire geschiedenis is de bedoeling van de wetgever dat bestuursorganen in hun eigen Bibob-onderzoek de relatief eenvoudige zaken behandelen en dat zij de meer complexe zaken voor advies voorleggen aan het LBB, dat daarvoor is geëquipeerd. Hieruit kan worden afgeleid dat bestuursorganen uitsluitend relatief eenvoudige gegevens moeten kunnen opvragen voor de toepassing van de Wet Bibob en het LBB de relatief complexe gegevens mag ontvangen. In het geval van politiegegevens over derden gaat het, zoals in de Kamerbrief over de tweede tranche van Bibob-wetgeving⁴ uitgelegd, om complexe gegevens. Het gaat om een enorme hoeveelheid deels 'zachte' informatie over een groot aantal personen, waarvan de juistheid niet altijd vaststaat en waarin geen voor de hand liggende afbakening gemaakt kan worden. Voor de duiding van deze informatie is heel specifieke kennis en capaciteit vereist. Daarvoor is het LBB toegerust.

Verstrekking fiscale gegevens

Het voorgestelde artikel 7c regelt de verstrekking van fiscale gegevens over vergrijpboetes aan bestuursorganen, als die betrokkene of zijn zakelijke relaties betreffen. De G4 en B5 verzoeken om dit artikel op twee manieren uit te breiden: enerzijds door ook de verstrekking van andere, zachte fiscale gegevens te regelen. Voor de verstrekking van zachte fiscale gegevens geldt dat het om complexe gegevens gaat en dat voor de duiding hiervan heel specifieke kennis en capaciteit is vereist. De meerwaarde voor de gevaarsbeoordeling is bovendien beperkt, in vergelijking tot de gegevens over vergrijpboetes.

Anderzijds verzoeken de G4 en B5 om het voorgestelde artikel 7c uit te breiden voor wat betreft de categorieën personen over wie fiscale gegevens mogen worden verstrekt. In het voorgestelde artikel 7c is aansluiting gezocht bij de afbakening die met de wijziging van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens gemaakt is. Voor het eigen onderzoek van bestuursorganen wordt het door het kabinet voldoende geacht dat bestuursorganen gegevens ontvangen over de betrokkene, de leidinggevende van betrokkene, de zeggenschaphebbende over betrokkene, de vermogensverschaffer van betrokkene, degene die als leidinggevende, beheerder, bedrijfsleider of vervoersmanager is of zal worden vermeld op de beschikking die is aangevraagd of is gegeven en

³ Uit de regelgeving blijkt welke informatiebronnen een bestuursorgaan kan raadplegen in het eigen Bibob-onderzoek. Dat is voor elk bestuursorgaan hetzelfde. Zie voor een opsomming: Kamerstukken 2018/19, 35152, nr. 3, p. 12. Aan die opsomming kunnen fiscale gegevens worden toegevoegd.

⁴ Kamerstukken II 2018/19, 31109, nr. 27.

degene die redelijkerwijs met betrokkene gelijk kan worden gesteld op grond van zijn feitelijke invloed op de betrokkene. Hieronder is ook de 'achterman' uit een stromanconstructie begrepen, zodat een effectieve informatieverschaffing over stromanconstructies mogelijk is. Het voorstel van de G4 en B5 zou betekenen dat de fiscale gegevensverstrekking aan bestuursorganen ook mogelijk wordt gemaakt inzake (andere) personen die in een zakelijke samenwerkingsverband staan tot betrokkene, maar daarvoor is de noodzaak niet gebleken. Mede om te voorkomen dat voor bestuursorganen niet scherp genoeg is vast te stellen over welke personen fiscale gegevens mogen worden opgevraagd en verstrekt, wordt voorgesteld om artikel 7c niet uit te breiden met het zakelijk samenwerkingsverband als zodanig.

Besloten gedeelte van het handelsregister

In hun consultatiereactie verzoeken de commissarissen van de Koning om een grondslag te creëren voor het raadplegen van besloten informatie over derden uit het handelsregister. Op grond van artikel 28 van de Handelsregisterwet 2007 hebben bestuursorganen bij hun eigen Bibob-onderzoek reeds toegang tot zowel het publiek toegankelijke deel van het handelsregister als de extra gegevensset. Voornoemde toegang tot zowel het open als besloten deel van het handelsregister geldt ongeacht de vraag of het gaat om een "betrokkene" of een "derde" in de zin van de Wet Bibob.

10.6 Uitbreiding reikwijdte Wet Bibob

10.6.1 Vastgoed

De G4 en B5, gesteund door Bureau Regioburgemeesters en RIEC-LIEC, verzoeken om kettingbedingen onder de reikwijdte van de Wet Bibob te brengen. Dat zijn gemeentelijke toestemmingsvereisten voor verkoop van vastgoed. Op dit punt wordt verwezen naar de eerdere kabinetsbrief inzake het wetsvoorstel tweede tranche.⁵

De G4 en B5 verzoeken daarnaast om overige privaatrechtelijke toestemmingsvereisten, waaronder onder meer het splitsen van erfpacht of opstalrecht in appartementsrechten en indeplaatsstellingen, onder de reikwijdte van de Wet Bibob te brengen of in ieder geval te verduidelijken welke toestemmingsvereisten wel en welke niet onder de werking van de wet vallen.

Of een toestemmingsvereiste onder de Wet Bibob valt, valt af te leiden uit de definitie van 'vastgoedtransactie', zoals opgenomen in artikel 1 van de Wet Bibob. Hieronder wordt per toestemmingsvereiste aangegeven wat de (on)mogelijkheden op grond van de Wet Bibob zijn.

a. Vastgoeddeelnemingen

Van een vastgoeddeelneming is sprake wanneer een rechtspersoon met een overheidstaak aandeelhouder is in een andere rechtspersoon met onroerende zaken (hierna: vastgoedrechtspersoon).⁶ Rechtspersonen met een overheidstaak zijn verbonden met deze vastgoedrechtspersoon doordat zij als aandeelhouder kapitaal verschaffen aan deze rechtspersoon. Hierop is de Wet Bibob reeds van toepassing. Zowel de vastgoedrechtspersoon als de zakelijke relaties van de vastgoedrechtspersoon kunnen worden onderzocht.⁷

Wanneer een van de andere aandeelhouders zijn pakket van aandelen verkoopt aan een derde, is de Wet Bibob niet van toepassing. De rechtspersoon met een overheidstaak is namelijk niet betrokken bij de transactie tussen die aandeelhouders. Zou de Wet Bibob wel van toepassing zijn, dan betekent dat dat de rechtspersoon met een overheidstaak, zelfs als deze in de vastgoedrechtspersoon minderheidsaandeelhouder is, bij elke aandeelhouderstransactie van de overige aandeelhouders kan verlangen dat een Bibob-toets plaatsvindt. Een Bibob-toets zou zijn doel dan voorbij schieten.

⁵ Kamerstukken II 2018/19, 31109, nr. 27.

⁶ Of een vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap (volgens onderdeel 4 ° van de definitie van vastgoedtransactie uit artikel 1 Wet Bibob).

⁷ Artikelen 9, derde en vierde lid, en 3, vierde lid, onder c, Wet Bibob.

Met de wetswijziging eerste tranche is de definitie van vastgoedtransacties met vermindering of beëindiging van deelname uitgebreid. In dat geval verkrijgt degene aan wie de rechtspersoon met een overheidstaak de aandelen vervreemdt, indirect een recht op eigendom of een ander zakelijk recht met betrekking tot de vastgoedrechtspersoon. Daardoor kan gesteld worden dat de verkrijger een vastgoedtransactie aangaat met de rechtspersoon met een overheidstaak, zodat de verkrijger als "betrokkene" kan worden onderzocht op grond van de Wet Bibob.

b. Indeplaatsstellingen

Indeplaatsstelling is een wettelijk geregelde vorm van contractovername voor middenstandsbedrijfsruimte. Bij indeplaatsstellingen gaan de rechten en plichten uit de oorspronkelijke huurovereenkomst over op de opvolgende huurder.

Uitgangspunt bij contractoverneming is dat de vervanging van een contractspartij door een ander niet mogelijk is zonder toestemming van de wederpartij (art. 6:159, eerste lid, BW). Dit geschiedt met een overeenkomst tussen verhuurder, de oorspronkelijke huurder en een derde die de huurder opvolgt. In het geval van indeplaatsstelling is dat een indeplaatsstellingsovereenkomst. Vóórafgaand aan de indeplaatsstellingsovereenkomst kan onderzoek worden gedaan op grond van de Wet Bibob. De rechtspersoon met een overheidstaak is als verhuurder contractspartij bij de indeplaatsstellingsovereenkomst. Een dergelijke overeenkomst is een vastgoedtransactie in de zin van artikel 1 Wet Bibob. Het is namelijk een "een overeenkomst of een andere rechtshandeling (...) met betrekking tot een onroerende zaak met als doel huur of verhuur" (zie artikel 1 Wet Bibob). Immers, een indeplaatsstelling bij huur kan worden gezien als een (voorgenomen) rechtshandeling/overeenkomst met als doel het tot stand brengen van een huurrelatie. Volgens artikel 5a, onder a, kan Bibob-onderzoek worden verricht "alvorens een beslissing wordt genomen over het aangaan van een vastgoedtransactie".

Om Bibob-onderzoek te kunnen verrichten moet er bovendien ook sprake zijn van een "betrokkene" in de zin van artikel 1 Wet Bibob, want volgens de Wet Bibob kan alleen onderzoek worden gedaan naar een "betrokkene" en zijn zakelijke relaties. De definitie van betrokkene luidt – voor zover hier relevant – "de natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie een vastgoedtransactie is of zal worden aangegaan of met wie wordt onderhandeld over een dergelijke transactie". Zoals gezegd kiest de praktijk meestal voor een schriftelijk driepartijencontract tussen verhuurder, de oorspronkelijke huurder en een derde die de huurder opvolgt. Aangezien (mede) de derde die de oorspronkelijke huurder opvolgt, contractspartij is, is diegene "betrokkene" in de zin van de Wet Bibob.

Een indeplaatsstelling valt daarmee onder het toepassingsbereik van de Wet Bibob zoals deze nu is geformuleerd. Dat betekent dat voorafgaand aan het sluiten van de indeplaatsstellingsovereenkomst Bibob-onderzoek kan worden gedaan op grond van artikel 1 jo. 5a van de Wet Bibob. Indien uit het Bibob-onderzoek een ernstig gevaar blijkt, kan de rechtspersoon met een overheidstaak besluiten de indeplaatsstellingsovereenkomst niet te sluiten. Immers, de verhuurder behoeft buiten de in de wet genoemde gevallen als erfopvolging en indeplaatsstelling door de rechter, niet te aanvaarden dat een derde de plaats van zijn huurder inneemt.⁸

Als de verhuurder weigert zijn medewerking te verlenen aan indeplaatsstelling kan de huurder een machtiging van de kantonrechter vorderen (art. 7:307 BW), wanneer het gaat om de overdracht van het in het gehuurde uitgeoefende bedrijf. Eén van de voorwaarden voor toewijzing van de vordering door de kantonrechter is dat de voorgestelde huurder voldoende waarborgen biedt voor een volledige nakoming van de huurovereenkomst en voor een behoorlijke bedrijfsvoering. Uit de parlementaire geschiedenis⁹ over artikel 7:307 BW blijkt dat die voorwaarde omvat dat een

⁸ Bron: Groene Serie Huurrecht, artikel 307 Boek 7 BW, aant. 21, alsmede het arrest van de Hoge Raad van 8 februari 1991, NJ 1991/297 (De Beus/Dommerholt).

⁹ Zie onder meer Kamerstukken 2000/01, 26089, nr. 19, aldus de Minister van Justitie: "Stapt de huurder naar de rechter om machtiging te vragen om die aspirant-huurder in zijn plaats te stellen, dan kan de rechter die de omstandigheden van het geval heeft te onderzoeken daarin op verlangen van de verhuurder ook de antecedenten van de huurder betrekken. Daarover is geen uitdrukkelijke bepaling in de wet nodig." Zie voorts de nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken 2000/01, 26932, nr. 5: "Op grond van de onderhavige

antecedentenonderzoek meeweegt indien de rechter dat nodig acht, op verzoek van de verhuurder. Dat betekent dat de uitkomsten van het reeds in de eerdere fase verrichte Bibob-onderzoek kunnen worden ingebracht en tegengeworpen. Op grond van artikel 28, tweede lid, onder j, Wet Bibob mag de gemeente het Bibob-onderzoek overleggen aan de rechter.

c. Het splitsen van erfpacht- c.q. opstalrechten in appartementsrechten (artikel 5:106, lid 7 BW)

Er is sprake van splitsing in appartementsrechten wanneer het eigendom van één onroerende zaak – vaak een gebouw, maar een stuk grond valt hier ook onder – in meerdere delen wordt opgesplitst. Deze delen worden daarmee nieuwe rechtsobjecten, die vervolgens zelfstandig te bezwaren zijn en ook geregeld bezwaard zullen worden, bijvoorbeeld met rechten van hypotheek. Zowel de eigenaar van de onroerende zaak, als de erfpachter of opstaller zijn bevoegd de onroerende zaak te splitsen.

Wanneer een rechtspersoon met een overheidstaak een object splitst in appartementsrechten, dan kan zij deze vervolgens verkopen, daarop erfpacht vestigen en bepalen dat toestemming voor vervreemding vereist is. In al deze gevallen vestigt, wijzigt of vervreemdt de rechtspersoon met een overheidstaak een zakelijk recht, waarop de Wet Bibob van toepassing is.

Een andere situatie is dat niet de rechtspersoon met een overheidstaak maar de erfpachter (of opstaller) zijn zaak splitst in appartementsrechten. In dit geval gaat de erfpachter (of opstaller) een rechtsrelatie met een andere partij aan. De rechtspersoon met een overheidstaak die eigenaar van de in erfpacht (c.q. opstal) gegeven grond is, is geen partij bij deze rechtshandeling. Een dergelijke splitsing valt daarmee niet onder het toepassingsbereik van de Wet Bibob.

Een rechtspersoon met een overheidstaak heeft echter wel de mogelijkheid een splitsing in appartementsrechten op redelijke gronden te blokkeren als zij grondeigenaar is (art. 5:106 lid 7 BW). Deze bepaling is vooral van belang voor gemeenten, die als grondeigenaar invloed willen uitoefenen, bijvoorbeeld op het woonruimtebeleid.¹⁰ Gemeenten kunnen hiermee toezicht behouden ten aanzien van de gerechtigden tot de erfpacht (of opstal). Dat is relevant omdat een splitsing gewoonlijk ook invloed heeft op de verplichting tot betaling van de canon (of retributie), waardoor de gemeente in plaats van één debiteur een veelheid van debiteuren tegenover zich ziet staan.¹¹

d. Het verlenen van ondererfpacht- c.q. onderopstalrechten door erfpachter c.q. opstaller (artikel 5:93 BW jo. artikel 5:104, lid 2 BW)

Bij ondererfpacht is sprake van het door een pachter op zijn beurt in pacht geven van een onroerende zaak aan een derde. De mogelijkheid van ondererfpacht kan worden uitgesloten in de vestigingsvoorwaarden op grond van artikel 5:93, eerste lid. De grondeigenaar hoeft geen specifieke redenen te geven voor het uitsluiten van ondererfpacht in de vestigingsvoorwaarden. Als ondererfpacht aldus is uitgesloten, dan mag de grondeigenaar zijn medewerking aan de vestiging van een ondererfpacht in beginsel weigeren. In een algemene mogelijkheid de weigering door de rechter op redelijkheid te laten toetsen (vgl. art. 5:91 lid 4) voorziet artikel 5:93 niet. Dit is vooral van belang in het geval de grondeigenaar ook voor overdracht (vervreemding) een toestemmingsregime in het leven geroepen heeft. Wanneer ondererfpacht niet uitgesloten is, kan het toestemmingsregime voor overdracht gemakkelijk ontweken worden door in plaats van de erfpacht over te dragen een ondererfpacht te vestigen.

Bij ondererfpacht is echter geen sprake van *overdracht* van het recht van erfpacht. Ondererfpacht wordt gevestigd op de onroerende zaak zelf en niet op het (hoofd)recht van erfpacht en is daarmee feitelijk een tweede vestiging van erfpacht (doch binnen de grenzen van de eerste vestiging). Bij ondererfpacht zijn er feitelijk twee erfpachters. De oorspronkelijke erfpachter heeft een verhouding met de eigenaar (c.q. de rechtspersoon met een overheidstaak) en de ondererfpachter heeft een verhouding met de oorspronkelijke erfpachter. De erfpachter en de ondererfpachter staan tot elkaar als ware de erfpachter eigenaar en de ondererfpachter erfpachter.

bepaling [toevoeging: bedoeld is artikel 7:307 BW] kan de rechter, nu hij beslist met inachtneming van de omstandigheden van het geval, een antecedentenonderzoek bevelen.”

¹⁰ A.M.L. Broekhuijsen-Molenaar, in Tekst & Commentaar Burgerlijk Wetboek, art. 5:106 BW, aant. 8

¹¹ S.E. Bartels & A.A. van Velten, Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 5. Zakenrecht, Eigendom en beperkte rechten, Deventer: Wolters Kluwer 2017, nr. 374.

Tussen de eigenaar (c.q. de rechtspersoon met een overheidstaak) en de ondererfpachter bestaat geen bijzondere rechtsbetrekking. De Wet Bibob lijkt niet toepasbaar op het vestigen van ondererfpacht, want er is geen te screenen "betrokkene" in de zin van de Wet Bibob. Wanneer dit ongewenst wordt geacht, moet de rechtspersoon met een overheidstaak de ondererfpacht uitsluiten in de vestigingsvoorwaarden.

Het voorgaande geldt mutatis mutandis voor het recht van opstal (artikel 5:104, tweede lid, BW).

e. Eigendomsoverdrachten, bezwaringen, ingebruikgevingen tussen derden (artikel 6:252 BW jo. artikel 6:253 BW)

Wanneer er sprake is van overdracht van eigendom, bezwaringen (c.q. zakelijke rechten) of ingebruikgevingen tussen derden onderling, is de Wet Bibob in beginsel niet van toepassing. Uitgangspunt bij de Wet Bibob is immers dat er sprake moet zijn van een rechtshandeling met de overheid.

f. Verhuren door erfpachter c.q. opstaller van de gemeente (artikel 5:94 BW jo. artikel 5:104, lid 2 BW)

Wanneer een rechtspersoon met een overheidstaak op een onroerende zaak het recht van erfpacht c.q. opstal vestigt, krijgt de erfpachter de onroerende zaak in gebruik c.q. de opstaller het recht om in, op of boven die onroerende zaak gebouwen, werken of beplantingen in eigendom te hebben.

De erfpachter is in beginsel bevoegd om zijn zaak te verhuren aan een derde. Deze bevoegdheid impliceert dat het niet noodzakelijk is dat de erfpachter de zaak persoonlijk gebruikt. De huurovereenkomst wordt gesloten tussen de verhuurder (c.q. de erfpachter/opstaller) en de huurder. Als de verhuurder geen rechtspersoon met een overheidstaak is, is degene aan wie wordt verhuurd niet te screenen op grond van de Wet Bibob. Er is in dat geval overigens ook geen rechtsverhouding met de overheid.

In de akte van vestiging kan van de bevoegdheid om de zaak te verhuren worden afgeweken. Deze afwijking kan inhouden dat verhuring is uitgesloten. Tevens is het mogelijk om aan de uitoefening van de bevoegdheid nadere vereisten te binden, zoals de toestemming van de eigenaar of nadere bepaling van de voorwaarden waaronder de verhuring moet worden aangegaan. Bij verhuring wordt niet het erfpachtrecht, maar de onroerende zaak verhuurd.

g. Onderverhuren door huurder van de gemeente (artikel 7:221 BW)

Bij onderverhuur door de huurder aan een derde is de rechtspersoon met een overheidstaak geen partij. Er is ook geen sprake van een directe relatie of rechtsverhouding tussen de derde en de rechtspersoon met een overheidstaak. Dit betekent dat er geen grond is om de Wet Bibob toe te passen.

h. De contractsoverneming ter zake huurrechten (artikel 6:159 BW)

Deze situatie lijkt op die van indeplaatsstelling. Het daar gestelde geldt tevens hiervoor.

10.6.2 Omgevingsvergunningen voor omgevingsplanactiviteiten en het omgevingsplan

Hekkelman Advocaten N.V. verzoekt in zijn consultatiereactie om het toepassingsbereik van de Wet Bibob uit te breiden met omgevingsvergunningen om af te wijken van het bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Dit is voor wat betreft de rechtsopvolger van de voornoemde categorie omgevingsvergunningen in de Omgevingswet reeds in de consultatieversie van het onderhavige wetsvoorstel opgenomen en nader toegelicht in paragraaf 7.2.1. Die rechtsopvolger heet 'omgevingsvergunningen voor omgevingsplanactiviteiten'.

Daarnaast bepleit Hekkelman om aanvragen om wijziging van een bestemmingsplan onder de reikwijdte van de Wet Bibob te brengen, omdat voornoemde categorie omgevingsvergunningen inwisselbaar is voor aanvragen om wijziging van een bestemmingsplan. Als dergelijke aanvragen niet eveneens onder de reikwijdte worden gebracht, zou hiermee een 'ontsnappingsroute' voor mogelijk crimineel misbruik gecreëerd worden. Gesteld wordt dat de grootste risico's op criminele

inmenging en witwassen immers bij bestemmingsplanwijzigingen liggen; in de vastgoedpraktijk wordt voornamelijk geld verdiend met de transformatie van bestemmingen van 'koude grond' naar 'warme grond', bijvoorbeeld van 'agrarisch' naar 'wonen'.

Een dergelijke ontsnappingsroute wordt ook door het kabinet onwenselijk geacht. Om die reden is het wijzigen van een omgevingsplan alsnog onder de reikwijdte van de Wet Bibob gebracht. Aan het wetsvoorstel zijn daarom een nieuw artikel 4.19b Omgevingswet en artikel 1, zesde lid, Wet Bibob toegevoegd.

Inzake omgevingsvergunningen voor omgevingsplanactiviteiten geeft Van Ardenne & Crince Le Roy Advocaten N.V. in haar consultatiereactie aan dat onduidelijk is waarom bij de problematiek inzake de aanpak van malafide huisjesmelkerij niet is gekeken naar een versterking van de positie van de huisvestingsverordening en het gebruik daarvan in plaats van – als ultimum remedium – direct in te zetten op aanpassing van de Wet Bibob.

Bij de totstandkoming van het onderhavige wetsvoorstel is een versterking van de toepassing van de huisvestingsverordening overwogen. Het doel van de Huisvestingswet en daarmee de huisvestingsverordening is om te sturen in de woonruimteverdeling en de samenstelling van de woningvoorraad. Voor het stellen van regels op basis van de Huisvestingswet is schaarste op (delen van) de woningmarkt het uitgangspunt. Wanneer bestuursorganen geen schaars deel van de woonruimte hebben is er geen sprake van een huisvestingsverordening. Het door bestuursorganen laten opstellen van een dergelijke verordening zonder dat sprake is van een schaars deel van de woonruimte, leidt tot oneigenlijk gebruik van de Huisvestingswet en – verordening. Dit wordt onwenselijk geacht.

10.6.3 Omgevingsvergunningen op grond van waterschapsverordeningen

Van Ardenne & Crince Le Roy Advocaten N.V. vragen aandacht voor de discretionaire bevoegdheid van waterschappen om te bepalen welke omgevingsvergunningen op grond van de waterschapsverordening onder de reikwijdte van de Wet Bibob gebracht worden. Zij geven aan dat een ongelijk speelveld voorkomen moet worden.

In reactie hierop wordt opgemerkt dat de Wet Bibob eraan kan bijdragen een ongelijk speelveld te voorkomen. Activiteiten zoals het met behulp van vergunningen opzetten van bedrijven die fungeren als dekmantel of het uitvoeren van illegale transporten, het aanwenden van subsidies voor criminele activiteiten en het deelnemen aan aanbestedingen met het oog op het witwassen van illegale vermogens, leiden alle tot oneerlijke concurrentie. Het gebruik van het Bibob-instrument kan voorkomen dat in zo'n geval een vergunning of subsidie wordt verleend, onderscheidenlijk een overheidsopdracht wordt gegund.

Bestuursorganen leggen de omstandigheden waaronder en de criteria op basis waarvan zij een Bibob-onderzoek instellen in het Bibob-beleid vast. Wanneer aanvragen om een beschikking, overheidsopdrachten of vastgoedtransacties aan die criteria voldoen, past het bestuursorgaan de Wet Bibob in beginsel toe. Het Bibob-beleid biedt daarmee waarborgen voor een eenduidige inzet van het Bibob-instrument, zij het dat dit per bestuursorgaan kan verschillen.

Overigens kunnen bestuursorganen zich hierbij laten voorlichten, adviseren en/of ondersteunen door het LBB. Het LBB heeft een belangrijke rol in het bewaken en waarborgen van een uniforme toepassing van de Wet Bibob en de kwaliteit van het onderzoek door bestuursorganen en heeft daarmee in de loop der tijd veel kennis, expertise en ervaring opgebouwd.

10.6.4 Gemeentelijke beschikkingen op grond van een verordening

In het geldende artikel 7, eerste lid, Wet Bibob is bepaald dat een gemeentelijke vergunning die op grond van een verordening verplicht is gesteld voor een inrichting of bedrijf, op grond van de Bibob-gronden uit artikel 3 Wet Bibob kan worden geweigerd of ingetrokken. Het RIEC-LIEC heeft verzocht om artikel 7 zodanig aan te passen dat dit geldt voor gemeentelijke vergunningen op grond van een verordening, ongeacht de vraag of de vergunning verplicht is gesteld voor een inrichting of een bedrijf. Dat zou betekenen dat aanvragen om vergunningen (op grond van een gemeentelijke verordening) die niet over een bedrijf of inrichting gaan, ook aan een Bibob-toets onderworpen kunnen worden. Een dergelijke aanpassing zou een aanzienlijke uitbreiding van de

reikwijdte van de Wet Bibob betekenen. Door het RIEC-LIEC wordt beargumenteerd dat de wet met het huidige artikel 7 een discriminatoire uitwerking heeft, omdat aanvragen om vergunningen op grond van een gemeentelijke verordening die geen betrekking hebben inrichtingen of bedrijven, niet aan een Bibob-toets onderworpen worden. Het niet onderwerpen van dergelijke aanvragen aan een Bibob-toets zou volgens het RIEC-LIEC in dezelfde mate de integriteit van bestuursorganen aantasten. Hoewel het in theorie zo is dat ook bij deze overige vergunningen misbruik kan worden gemaakt van een rechtshandeling met de overheid, is het de vraag of dat in diezelfde mate het geval zou zijn als bij inrichtingen en bedrijven. Het verzoek bevat weinig onderbouwing van de gevallen waarbij hier sprake van is en/of een indicatie van het aantal keer dat een dergelijke situatie voorkomt. Omdat de noodzaak hiermee onvoldoende aangetoond wordt, wordt deze wens niet overgenomen. Overigens wordt volledigheidshalve opgemerkt dat de term "inrichting" volgens de parlementaire geschiedenis ruim moet worden uitgelegd. Het gaat zowel om publiek vrij toegankelijke inrichtingen als zogenaamde besloten gelegenheden, die bijvoorbeeld entreegeld vragen met de schijn van lidmaatschap van een vereniging.¹²

10.7 Gegevensbescherming

Toezicht en controle op informatieverstrekking

Gevraagd is wie toeziet op de uitoefening door bestuursorganen van de aan hen toekomende bevoegdheden waarin deze wijziging voorziet. Daarbij wordt ook gevraagd hoe een al te uiteenlopend gebruik van deze bevoegdheden door de verschillende bestuursorganen voorkomen wordt. Er wordt een risico op ongerichte verspreiding van informatie voorzien, zonder controle op de juistheid en betrouwbaarheid van de informatie en zonder inachtneming van de eis van proportionaliteit. In overweging wordt gegeven te motiveren welk overleg zich bijvoorbeeld leent om de informatiebehoefte bij bestuursorganen onderling te bespreken en te delen. Zowel de onafhankelijke functionaris gegevensbescherming van het bestuursorgaan als de Autoriteit persoonsgegevens zien toe op het verwerken van persoonsgegevens en kunnen steekproefsgewijs onderzoek doen naar gegevensdeling. Daarnaast wordt er voor deze bevoegdheden geen specifieke toezichthouder aangewezen. Onder meer door in het wetsvoorstel duidelijk te omschrijven in welke gevallen en onder welke voorwaarden gegevens verstrekt mogen worden, wordt het risico op ongerichte verspreiding zoveel mogelijk beperkt en wordt de informatiedeling zoveel mogelijk in goede banen geleid. Aangaande de proportionaliteit wordt opgemerkt dat bestuursorganen die informatie ontvangen nooit een vergunning kunnen weigeren louter op grond van de ontvangen informatie. Zij hebben een eigen verantwoordelijkheid en zullen altijd zelf ook onderzoek moeten instellen, onder meer om te controleren of ontvangen gegevens actueel zijn en of de omstandigheden gewijzigd zijn. Er wordt geen overleg aangewezen waarin de informatiebehoefte besproken kan worden, omdat het voor zich spreekt dat bestuursorganen daarover waar nodig overleggen in die gevallen waarin zij bevoegd zijn tot informatiedeling en omdat het aanwijzen van een overleg een inperking van het lokale maatwerk tot gevolg kan hebben.

Rechtsbescherming

In een aantal reacties is aandacht gevraagd voor de rechtsbescherming van de onderzochte natuurlijke of rechtspersonen. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen in paragraaf 8 (Gegevensbescherming) van deze memorie van toelichting, waarnaar aldus verwezen wordt.

10.8 Autoriteit persoonsgegevens

De Autoriteit persoonsgegevens heeft op 25 februari 2020 advies uitgebracht. Het advies gaat uitsluitend in op de reikwijdte van de tipbevoegdheid.

De AP merkt op dat in de toelichting bij het ontwerp-wetsvoorstel, in tegenstelling tot het wetsvoorstel zelf, wordt gesteld dat de tipbevoegdheid ook bestaat ten aanzien van overtredingen waarvoor bestuurlijke boetes kunnen worden opgelegd. Zij adviseert de reikwijdte van de

¹² Kamerstukken II 1999/2000, 26883, nr. 3, p. 66.

tipbevoegdheid te beperken tot strafbare feiten. De argumentatie hiervoor is dat de omvang van de gegevens en het aantal betrokkenen waarover mag worden getipt zodanig wordt uitgebreid dat er sprake is van een grotere inbreuk op de privacy.

Op grond van het geldende artikel 3, achtste lid, Wet Bibob zijn bestuurlijk beboetbare feiten gelijkgesteld met strafbare feiten. Bestuurlijk beboetbare feiten kunnen daardoor net zozeer als strafbare feiten meewegen bij de gevaarsbepaling. Daarmee is het ook in geval van eerdere bestuurlijk beboetbare feiten wenselijk dat bestuursorganen de bevoegdheid hebben andere bestuursorganen te informeren over de wenselijkheid om eigen onderzoek naar betrokkene en bepaalde derden te doen en eventueel daarna het LBB om advies te vragen, indien uit gegevens die bij een bestuursorgaan bekend zijn redelijkerwijs kan worden afgeleid dat betrokkene of bepaalde derden uit de zakelijke omgeving met dergelijke feiten in relatie staan of wellicht zullen staan. Omdat de tipbevoegdheid aldus ook in geval van bestuurlijk beboetbare feiten kan bijdragen aan de vervulling van het doel van de Wet Bibob, ligt het in de rede dat beide de aanleiding kunnen vormen voor uitoefening van de tipbevoegdheid. Via het voorgestelde artikel 1, vijfde lid, is de tipbevoegdheid ook van toepassing op bestuurlijke beboetbare feiten. Er is overigens geen discrepantie tussen het wetsvoorstel en de memorie van toelichting.

10.9 Overige onderwerpen

Toevoegen informatieleveranciers voor het LBB

Het RIEC-LIEC heeft gevraagd om de informatieleveranciers van het LBB aan te vullen met de Autoriteit Financiële Markten, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO) en een groot aantal instanties inzake zorgfraude.

De Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM) houdt toezicht op de financiële markten: op sparen, beleggen, verzekeren, lenen, pensioenen, kapitaalmarkten, asset management en accountorganisaties. De AFM maakt daarbij gebruik van verschillende maatregelen om de naleving van wet- en regelgeving af te dwingen, waaronder het geven van een aanwijzing of het opleggen van een bestuurlijke boete. Daarmee heeft de AFM informatie over mogelijke criminele activiteiten en witwasconstructies die van meerwaarde kan zijn bij de advisering door het LBB. Onderzocht is daarom of het mogelijk is om de AFM op te nemen in de lijst van informatieleveranciers voor het LBB (artikel 27). Uitkomst van dit onderzoek is dat dit EU-rechtelijk niet mogelijk is, omdat het EU-recht de AFM verplicht tot geheimhouding en geen hier bruikbare uitzonderingsgrond kent. De RVO is een uitvoeringsdienst van de ministeries van EZK en LNV die onder meer bevoegd is om bestuurlijke boetes op te leggen. De noodzaak om de RVO als informatieleverancier van het LBB aan te wijzen is niettemin voorsnog onvoldoende duidelijk en om die reden is de RVO niet opgenomen in onderhavige wetsvoorstel.

Wat betreft allerlei inspecties/instanties op het gebied van de zorg kan het volgende gemeld worden: met de Wet toetreding zorgaanbieders wordt geregeld dat de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) informatie moet verstrekken aan het LBB. Naar aanleiding van deze consultatiereactie wordt voorgesteld de Nederlandse Zorgautoriteit (hierna: NZa) als informatieleverancier van het LBB aan te wijzen. De NZa houdt toezicht op zorgaanbieders en zorgverzekeraars en beschikt in die hoedanigheid over informatie over onder meer opgelegde bestuurlijke boetes. Deze wijziging vergt een aanpassing van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg), die is meegenomen in het onderhavige wetsvoorstel, en een wijziging van de Regeling categorieën persoonsgegevens Wmg op grond van artikel 65 van de Wmg. Het Informatieknooppunt zorgfraude is een samenwerkingsverband van verschillende organisaties, waarvan een groot aantal al is aangewezen als informatieleverancier voor het LBB. Zorgkantoren zijn zelfstandige kantoren die gelieerd zijn aan de grootste zorgverzekeraar in de regio. Omdat zij geen overheidsorganen zijn, komen zij niet in aanmerking als informatieleverancier voor het LBB.

Tipfunctie politie

De G4 en B5, evenals het RIEC-LIEC en de Regioburgemeesters, hebben aangegeven dat het wenselijk zou zijn om de politie een tipfunctie te geven. Aangegeven wordt dat het regelmatig voorkomt dat politie-informatie nog niet gedeeld kan worden, omdat het strafrechtelijk onderzoek daarvoor nog in een te vroeg stadium zit. Hierbij wordt aangegeven dat deze tipfunctie in de

praktijk zou betekenen dat politie actiever richting het Openbaar Ministerie aangeeft wanneer zij bestuursorganen kunnen tippen.

In dit voorstel tot wetswijziging wordt geen tipfunctie voor politie geregeld. Buiten de Wet Bibob zijn er meerdere mogelijkheden voor de politie om informatie te delen. Het huidige Besluit politiegegevens bevat een bevoegdheid tot verstrekking van politiegegevens over de betrokkene en zijn eventuele bestuurder (artikel 4:3, eerste lid, onder l). Tevens is de aangedragen praktische uitwerking van de gewenste tipfunctie op dit moment al mogelijk. De OM-tip is geregeld in artikel 26 Wet Bibob. Het staat de politie vrij om bij een zaaksofficier aan te geven dat informatie mogelijk nuttig is voor een bestuursorgaan, opdat deze een tip kan geven aan het bestuursorgaan.

Tipfunctie Belastingdienst

De G4 en B5 hebben de wens geuit om een tipfunctie voor de Belastingdienst in het wetsvoorstel op te nemen. Zij wijzen op het voorbeeld van een FIOD-onderzoek, dat nog niet gedeeld kan worden. Dit vormt geen reden om een tipfunctie voor de Belastingdienst toe te voegen aan het wetsvoorstel. Het gaat dan om een strafrechtelijk onderzoek. Wanneer dit uitmondt in een fiscale veroordeling, wordt deze opgenomen in het justitieel documentatiesysteem. Bestuursorganen hebben daartoe toegang op grond van artikel 15 Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens. In RIEC-verband is de Belastingdienst bovendien bevoegd om gegevens aan gemeenten of provincies te verstrekken als die nodig zijn om de samenwerking in het kader van de integrale toepassing en handhaving van overheidsregelingen effectief en efficiënt te laten verlopen (artikel 43c, eerste lid, onder m, Uitvoeringsregeling Awr). Daaronder valt ook de Wet Bibob.

Voorschriften bij conclusie inzake geen gebleken gevaar

Het RIEC-LIEC vraagt of de mogelijkheid gecreëerd kan worden om ook vergunningvoorschriften op te kunnen leggen bij een positief afgeronde Bibob-toets. Zij denken daarbij vooral aan voorschriften met betrekking tot het verstrekken van informatie bij wijzigingen bijvoorbeeld in de financiering van de beschikking. Aanleiding voor dit verzoek is de ervaring dat met name bij aanvragen om omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten in veel gevallen de externe financiers nog niet bekend zijn of na verlening wijzigen. Daarmee is het niet mogelijk om financiers te betrekken in het Bibob-onderzoek.

Vergunningvoorschriften dienen in de Wet Bibob om het gevaarsrisico te beperken of weg te nemen, aldus het bestaande artikel 3, zevende lid. Als er geen gevaar is, valt dit ook niet te beperken of weg te nemen. De Wet Bibob biedt als alternatieve oplossing voor bovengenoemd probleem de mogelijkheid om ook een Bibob-onderzoek uit te voeren naar bestaande vergunningen. Zodoende kunnen bestuursorganen bij een wijziging van de omstandigheden opnieuw een Bibob-toets doen. Wanneer uit dat onderzoek een ernstig gevaar blijkt, kan de vergunning ingetrokken worden. Het is aan het betreffende bestuursorgaan om af te wegen of het proportioneel is om de bouw te stoppen dan wel het bouwwerk af te laten breken.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid om bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning met betrekking tot bouwactiviteiten waarvoor nog geen financiering rond is een voorlopige overeenkomst of intentieverklaring te vragen. Vervolgens kan de verplichting meegegeven worden om na het verlenen alsnog de definitieve overeenkomsten voor financiering te verstrekken. Hoewel deze verplichting niet als voorschrift in de beschikking kan worden opgenomen, kan de aanvrager er wel op gewezen worden dat ook na het verlenen van de gevraagde beschikking de Wet Bibob toegepast kan worden en dat bij niet aanleveren van de definitieve overeenkomsten in alle gevallen daartoe over wordt gegaan. Het niet verstrekken van informatie op grond van een dergelijke nieuwe uitvraag levert een rechtstreekse intrekingsgrond van de beschikking op.